

Szentháromság vasárnapja

Jn 16,12–15

„Amikor eljön az Igazság Lelke, elvezet benneteket a teljes igazságra”

A Szentháromság a keresztény hittitkok közé sorolt tanítás és valóság. Tipológiai párhuzamot mutat ugyan a pogány isten-háromságokkal, de ez nem lényegi hasonlóság vagy egyezés. A Szentírás a Szentháromságot mint tant nem hirdeti, de kiolvasható belőle. Jézus hivatkozik az Atyára, akinek tanításával megegyezik az övé, akinek akaratát teljes egészében megvalósítja. Sőt beszél arról is, hogy elküldi a Szentlelket, aki „elvezet bennünket a teljes igazságra”, vagy aki „vigasztal”, vagy aki „megerősíti” a híveket.

Van az Újszövetségnek néhány jelene, ahol feltűnik a Szentháromság, például Jézus megkeresztelkedésénél, kereszthalálakor vagy búcsúbeszédében számtalan utalást találhatunk mindhárom személyre (Jn 14,16). De Jézus amikor tanítványait tanítani küldi, a missziós parancsot is a Szentháromság nevében adja (Mt 28,19). Apostoli levelekben pedig az áldás-formulák egyben szentháromságtani formulák is (2Kor 13,13).

Az 1-2. századi teológiában igyekeztek ezek alapján a bibliai kijelentések alapján megfogalmazni egy kidolgozott és mindenki számára elfogadható Szentháromság-tant, de az eredmény sok teológiai vita és nézet után, sem volt sikeres mindig. Vagy a három személy lényegi különbsége, vagy az egysége, vagy pedig a személyek egyenlősége szenvedett csorbát. Világossá vált, hogy olyan tökéletes elméletet alkotni, amely mindhárom tévedést kiküszöböli, csaknem lehetetlen. A józan ész is a logikával összeegyeztethetetlennek véli ezt a kihívást.

A Szentháromság modelljének mégis újszerű mondandója van az Istenről. Eddig az Istent mindig magányos zseninek, diktátornak, szuperlénynek, legfőbb észnek, szigorú bírónak képeltük el. A Szentháromság modellje az Istent is, és az Isten életét is közösségi vonatkozásában mutatja be. Ez az eszményi, tökéletes kapcsolat modellje lehet az emberi kapcsolatoknak, amelyek egyáltalán nem ideálisak. Az emberi személy a maga teljességét soha nem magányos zseniként vagy bíróként éli meg, hanem társas kapcsolataiban. Aszerint, hogy ezek a kapcsolatok milyen mélyek, úgy értelmezhető

egyre érettebbnek az emberi személyiség. Aki képtelen elmélyült emberi kapcsolatokat kötni, az egy kicsit betegnek számít, vagy tragikus sorsú embernek, aki nem talál magának megfelelő megértő, segítő társat. Az ilyen ember torz lesz, néha veszélyessé válik.

A Szentháromság az Istent nem magányos zseniként mutatja be, akinek személyiségét a hideg ész, a törvényesség, a logika vagy más embertelen elvek uralják, hanem akinek személyeit a szeretet köti egybe. Kicsit más és kicsit erőteljesebb, mint az emberi szeretet, de ez egyben modellje minden emberi kapcsolatnak, amely ideális esetben nem elnyomja, feloldja, megsemmisíti a másik személyt, hanem az állandó kapcsolatban kiteljesíti.

Jézus nyilatkozatai az Atyáról vagy a Szentlélekről, azt tükrözik, hogy bensőséges kapcsolatban van velük, és ugyanazt a művet folytatják, amit az egyik, az Atya megkezdett. Azt szoktuk mondani, az Atya teremt, a Fiú megvált és a Szentlélek megszentel. Mindhárom személy a világnak és az emberiségnek az Istennel fennálló harmóniájának megteremtésén fáradozik.

Az emberi személyeknek nem mindig a teljes harmónia megteremtése a szándékuk. A világban való létezésünk minőségét nem teremthetjük meg, csak morális, vagy csak társadalmi, vagy csak gazdasági vagy csak tudományos eszközökkel, hanem ezen szektorok együttes harmonikus alkalmazásával. Ez pedig az emberi személyek harmóniára törekvése nélkül lehetetlen. Ennek a harmonikus közösségnek a modellje a Szentháromság, mely igen elvont teológiai igazság, de talán az elmondottakból világos, életminőségünk javításának legjobb modelljét képviseli, amelyről nem szabadna megfeledkeznünk.

Ima a Szentháromsághoz

Áldott vagy, szentháromságos Istenem, akire halandó szem nem tekinthet, aki leírhatatlan dicsőségben rejtőzöl, s aki mégis megvilágosítod szívünk szemét bölcsességed ajándékával, és lelkünk belső szobájában feltárod magadat számunkra. Áldalak téged, aki mindeneket fenntartasz! Hálát adok neked, hogy nem hízott bikák égő áldozatában leled tetszésed, hanem a szív töredelmében és az igazság cselekedeteiben. Amen.